

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt zroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć
miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy
groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
28 3 27'	3, 300	+ 2°	6,2	45	ZPI. Zachodni średni	Chmurno
2 2	3, 645	+ 5,	3,2	38	„ moený	Pogoda z Chmurami
10 10	3, 215	+ 2,	8,2	19	„ średni	Deszcz o 11 godzinie Grad

Wiadomości zagraniczne.

—*Lwów 14 Października.*—

D. 11 b. m. odbyło się zwyczajne co rok posiedzenie uroczyste w *Zakładzie naukowym* imienia Ossolińskich. Jestto jedna z tych uroczystości, która jakkolwiek poważniejszym poświęconą celom, nad zwykle powody codziennę ciekawości, sprowadza jednakże liczną i dobraną grono słuchaczy. Komuż bowiem z mieszkańców czy stolicy czy kraju naszego, obojętnym być może istnienie tej prawdziwej skarbnicy, zachowującej zarówno kosztowne zabytki przeszłości, jak i nadzieje przyszłej oświaty. Jakoż w obec licznie zebranych gości, odczytał Dyrektor zakładu W. Jmćpan Kłodziński treściwe sprawozdanie, oddawszy hołd pamięci Cesarza Franciszka, pierwszego Protektora tegoż zakładu przedstawił nam stan terażniejszy Instytutu, z którego z niemalą dowiedzieliśmy się pociechą, że prócz doprowadzonej już do końca budowy gmachu bibliotecznego, wzbogaciła się sama biblioteka od przeszłego roku nabytkiem tysiąca kilkuset ksiąg, bądź z darów, bądź z kupna. Zarazem usłyszeliśmy z prawdziwą przyjemnością o pozyskaniu dla Zakładu, na posadę skryptora, tak zaszczytnie w literackim świecie znanego męża, jakim jest August Bielowski. — Po zdaniu sprawy, zastępca nieobecnego na teraz kuratora, W. Jmćpan Gwałbert Pawlikowski miał przemowę godną tego zgromadzenia i tej uroczystości. Cóż bowiem godziwszego, jak przywołać pamięci słuchaczy imiona ludzi dobrze około rzeczy ojezystych zasłużonych. Wspomniawszy cześć godnego założyciela Ossolińskiego, naturalnym było przejście do twórcy podobnego Zakładu w W. X. Poznańskiem Edwarda Raczyńskiego, zawczasie zgasłego dla ziomeków i nauk, które hojną wspierał dłoń. Na zakończenie mieliśmy uczoną nareszcie rozprawę W. Jmćpana Jana Nepomucena Daszkiewicza, której przed-

miot dobrze schwytyany, wszystkich obecnych nie mało zajął. Rozbierał on bowiem stosunki, różnice i powinowactwo języka naszego z innymi sławiańskimi narzeczami (*mowlami* jak je nazywa) mianowicie zaś z rosyjskim i czeskim, z całą gruntownością zuanych nam już jego wiadomości gramatykalnych. Nie możemy też przemilczyć miłego wrażenia, jakie na nas zrobiła do wpoł już wymalowana sala, w której się to posiedzenie odbyło. Sposób użyty przez pana Benedetti, udający pęzlem płaskie i wklęste rzeźby, całem bogactwem barw błyszczące, jest wysmienity i sprawia wyborny efekt. W perspektywie sufit okrągłi się wznosi jakby w kopule starożytnej świątyni.

—*Kopenhaga 10 Października.*—

Według ostatnich listów z wyspy Islandyi z d. 17 Września, wybuchy góry wulkanicznej Hekla trwały ciągle; płomienie z daleka widać.

—*Paryż 10 Października.*—

W biórach ministerstwa wojny mówiono, że Cesarz marokański w skutku nowych zamachów Abd-el-Kadera, kazał zawiadomić gubernatora prowincyi Oranu, że jest gotów połączyć się z Francuzami dla wypędzenia Emira z kraju marokańskiego.

Utrzymują, że rząd francuzki otrzymał od gabinetu angielskiego oświadczenie, dotyczące wyprawy do Madagaskaru; zaproponowano w niem wspólną wojenną wyprawę.

Urzędowy raport generała Bourjolly z Algieryi potwierdza wiadomość, że pułkownik Berthier poległ. »Nieprzyjaciel—pisze depesza—był bardzo liczny; od dawna nie byliśmy już przyzwyczajeni widzieć Arabów tak z bliska nas atakujących.«—Generał Cavaignac donosi z Tlem-sen, że nieprzyjaciel w potyczkach przez trzy dni z nim staczanych, okazywał niezwyyczajną zapalczywość. Generał Lamoricière nakoniec donosi o wypadkach w bliskości Gazauat. Pi-sze on: »Nie sądzę, aby obiedwie kolumny z Mostaganem i Orleansville podolały same pow-

staniu Flittasów, Beni-Uraghów i Warenserów. Wypadki jednak na zachodzie według wszelkiego prawdopodobieństwa, zmuszą mnie zapewne do poprowadzenia przeciw Abd-el-Kaderowi odwodów piechoty, którą zabieram z Algieru. Przedewszystkiem potrzeba przeskodzić, aby z zachodu przybývające siły zbrojne nie połączyły się z powstańcami wschodu. Generał Cavaignac nie miał w kupie swego wojska, gdy niespodzianie nastąpiła katastrofa pułkownika Montaignac. Obawiam się, aby nie doznał trudności w ściąganiu do kupy swego wojska, i powtarzam prawdopodobieństwo, że będą musieli zwrócić się w tę stronę.

Dnia 21 września około godz. 2 rano opuścił pułkownik Montaignac swój obóz przy Wed-Bauli; posuwał się w kierunku wschodnim, i przez podstępne wiadomości uwiedziony, rozłożył swój obóz przy świetle dnia nad straniem Sidi-Brasini. O godz. 7 rano pozostawiając straż bagażu dowódcy Froment-Coste z kompanią karabinierów i kompanią 3cią strzelców Orleańskich, sam na czele 2gięj, 6tej i 7mej kompanii tychże strzelców, i jednego szwadronu posunął się naprzód. W odległości $\frac{3}{4}$ mili od obozu ukazała się liczna arabska jazda na równinie. Dwa pierwsze plutony szwadronu, z dowódcą Cogniard na czele, rzuciły się na nieprzyjaciela; ale niebawem z lewego skrzydła / przez gęstą chmurę jazdy, która z zasadzki wypadła, zostali otoczeni i wycięci. Pułkownik Montaignac pospieszył natychmiast z dwoma odwodami plutonami, których ten sam los spotkał. Reszta szwadronu cofnęła się do piechoty. Pułkownik, który był raniony, kazał utworzyć czworobok i wysłał wachmistrza Barbu do dowódcy Froment-Coste z rozkazem, aby przybył na pomoc; zaledwie wydał to rozporządzenie, gdy wkrótce potem skonał. Blisko godzinę odpierał czworobok powtarzane gwałtowne uderzenia całej nieprzyjacielskiej jazdy, którą sam Abd-el-Kader prowadził, a która około 3000 ludzi liczyła; naboje zostały powystrzelane, Arabcy otoczyli wtedy zbliżone ten nieruchomy i zamilkły poczet i strzelając zniszczyli go zupełnie. Dowódca Froment-Coste nadciągał spiesźnie z 3cią kompanią strzelców orleańskich i oddziałem karabinierów; lecz i ten, ugodzony pierwszą do jego poczetu wystrzeloną kulą, poległ, i niebawem tenże poczet uległ pod przeważną siłą nieprzyjaciela. Pozostał tylko jeszcze kapitan Giraud z 80 ludźmi, z których utworzywszy czworobok, udało mu się wśród ognia nieprzyjacielskiego dostać na mogiłę, gdzie się oszańcował; małe otwory w murach służyły mu za strzelnice; tu w czterech godzinach wytrzymał trzy gwałtowne ataki; Abd-el-Kader przesyłał mu kilka razy pismo, w którym wzywał go, aby się poddał, wystawiając mu, że przecież nie zdoła ująć jego jeździe i 6000 Kabyłów, które go otaczają; ale kapitan i żołnierze odpowiedzieli, że się nie poddadzą. Abd-el-Kader zaniechał zdobycia szturmem tego małego pocze-

tu, który też przez trzy dni w tem położeniu pozostał. Na koniec w piątek o godz. 6 rano, 73 pozostałych jeszcze ludzi przebiło się z bagnetem z taką energią, że nie śmiano natrzeć na czworobok, który w pochodzie utworzyli. Kule swoje porozcinali byli każdą na cztery części, i tak odpierając nieprzyjacielską jazdę i Kabyłów, przybyli o milę od Gazauat; ale tu wyczerpana została ich amunicya i ich siły; kapitan Giraud poległ ugodzony kulą, a na około niego padali jeden po drugim z reszty go otaczających. Gdy dowódca z Gazauat nadbiegł, zdołał tylko uratować 14 ludzi, jedynę szczątki kolumny pułkownika Montaignac, a i z tych umarło później czterech z odniesionych ran. Około 50 ludzi ciężko ranionych z tejże kolumny miało się dostać w niewolę nieprzyjacielską.

Do powyższych urzędowych doniesień dodamy jeszcze niektóre szczegóły, które nam z dobrego źródła nadesłane zostały. Obawa, aby Dżemma Gazauat przynajmniej na teraz nie dostał się w ręce nieprzyjaciela, już ustała; ale sprzymierzeni Arabcy, których z tamecznego obozu wysłano, musieli wkrótce powrócić, nie mogąc się daleko posuwać; przyjęci bowiem zostali ogniem i zmuszeni do odwrotu przez ludność miejscową, która w powszechnem jest powstaniu. Świeżo przybyli 150 ludzi pod dowództwem podpułkownika Quillico, rozpoczęli natychmiast roboty, aby wzmościć fortyfikacye przeciw wszelkim napadom, dopóki nie nadejdą nowe posiłki. Związki pomiędzy Oranem i Gazauat a wnętrzem kraju stały się prawie niepodobnemi, tak, że nawet w tych dwóch miejscach nie miano pewnych wiadomości, co się wewnątrz kraju dzieje. Tylko o rozszerzaniu się powstania na całym Zachodzie, powszechnie panuje przekonanie.

— Londyn 11 Października. —

Grasująca na okręcie *Eclair* gorączka nie przestaje zabierać ofiar nawet w Standgate Creek, gdzie odbywa kwarantana. Onegdaj umarł lekarz okrętowy Bernard, który na Madeirze z własnej ochoty wsiadł na ten okręt; był on czwartym lekarzem, którego utracił ten okręt od czasu wybuchnięcia zaraźliwej gorączki; piąty lekarz jakoteż porucznik i rotman; których ten okręt zabrał w Portsmouth, zachorowali także, ale zdaje się, że szczęśliwie przebyli tę chorobę, i zostali wraz z całą osadą przeniesieni na inny okręt, gdyż tamten ma być radykalnie oczyszczony.

Dz. *M. Advertiser* donosi, że królowa znajduje się znowu przy nadziei i że w marcu lub kwietniu spodziewa się rozwiązania swego.

Ajent Lioydy tutejszej w Lima donosi pod d. 15 lipca, że w owym czasie dwa angielskie okręty wojenne i trzy Stanów Zjedn., odplynęły z Valparaiso z zapieczętowanemi rozkazami, zapewne do Oregou.

Rozmaitości.

Miejsce rodzinne Kopernika.

Gdy Napoleon w jednej ze swoich wojennych wypraw do starożytnego Torunia przybył, chciał on przede wszystkim zwidzieć wszelkie pamiątki, które naszego nieśmiertelnego ziomka przypominają, a najprzód dom, w którym on się urodził. Kazał tedy natychmiast wezwać Burmistrza, i spytał go, jakie szczątki po Koperniku w mieście się dochowały, i gdzie dom jego kolebki leży. Zanę Burmistrz toruński, nie bardzo biegły w starożytnościach miejskich, a przytem obecnością Wielkiego Cesarza zmieszany, nie umiał mu dać żadnej w tej mierze wiadomości, zwłaszcza iż się wcale innych pytań spodziewał. Na szczęście było z nim razem na audyencji kilku mieszczan, którzy Napoleonowi opowiedzieli, iż rodzinny dom Kopernika jeszcze podziśdzieli stoi, i do pewnego tkacza Matyasza należy. Kazawszy się natychmiast tam zaprowadzić, urządził Cesarz skromną narożnią kaminicę o dwóch piętrach. Na pierwszym piętrze pokazano Cesarzowi komnatę, w której Kopernik dnia 19 lutego 1473go roku na świat przyszedł. Całe urządzenie tej komnaty pozostało od owego czasu nieznaruszone, gdyż każdy nowy posiadacz odziedziczył wraz z domem i głębokie uszanowanie dla jego niegdy mieszkańca. Nad starożytnym łożem, osłoniomem staroświeckimi, czarnymi jedwabnemi firankami, wisił portret Kopernika. Ujęty wizerunkiem tego założyciela nowszej astronomii, zapytał Napoleon tkacza Matyasza, iloby żądał za ten obraz, który Cesarz paryskiemu muzeum w darze chciał przesłać. Lecz ucziwy mieszczanin nie mógł mimo znaczną ofiarowaną mu sumę, do odstąpienia tej drogiej pamiątki swego demu dać się nakłonić, a szlachetny Cesarz wyraził się podechlebnie o tem przywiązaniu starego Matyasza do relikwii Kopernikowskich i nie nalegał dłużej. — Z mieszkania astronoma udał się Napoleon do fary, gdzie nie zważając na inne osobliwości, za pomnikiem swojego ulubieńca się oglądał. Znalazszy zaś ten pomnik nieco od czasu uszkodzonym, wezwał niewłocznie robotników i kazał go zrestaurować. Stoi ten pomnik po lewej stronie od wchodu do kościoła i przedstawia niehoszczyka kłęczącego przed krzyżem; u podnoża znajduje się napis:

„*Non parem Pauli gratiam requiro
Veniam Petri neque posco, sed quam
In erucis ligno dederas latroni,
Sedulus oro.*“

(„Nie tej łaski, jakiej Pawłowi udzieliłeś żądam; ani Piotrowi wyświadczonemu miłosierdzia błagam, lecz o tę łaskę, którą złoczyńcy na krzyżu okazałeś rzewnie się modle.“) — Nicco niżej

stoi: „*Nicolao Copernico Thorunensi absolute subtilitatis mathematico, ne tanti viri apud exteros celeberrimi, in sua patria periret memoria, hoc mounm, po si. Mort. LXX.*“ (Mikołajowi Kopernikowi z Torunia, najbystrzszemu matematykowi, którego pamięć, wielbiona za granicą, aby w ojczyźnie nie zaginęła, pomnik ten wystawiono. Umarł w Warmii, w swojej kanonii r. 1644 mając 70 lat wieku.) — Pomnik ten wystawił mu w końcu 16go wieku toruński lekarz miejski Pyrniesius.

Sztuczne Ostrygi.

Ziemy w wieku cudów, a słówko niepodobieństwo straciło wszelkie znaczenie. W krótkim czasie będą wszyscy u siebie w domu, podobnie jak złote rybki i kanarki, trzymać także ostrygi, to jest małe gniazdo ostryg w waniencie, (z k tórej sobie co rana sami ostryg na śniadanie nałowić będą mogli. I nie jest to czeza bajka. Wszakże w poważnej akademii umiejętności w Paryżu, oświadczył niedawno niajaki P. Karbonnel, iż odkrył tajemnicę robienia ostryg. Bez żartu; Pan Karbonnel robi ostrygi gdziekolwiek, kiedykolwiek, równie jak kto inny robi wino szampańskie. Nie potrzebuje do tego niczego więcej jak tylko wanienki z wodą, którą natychmiast ostrygami napełnia. Oświadczył nawet gotowość utworzenia w obecności Panów Akademików kilkanaście par ostryg, na co też uczeni panowie byliby chętnie przystali, gdyby ich ta myśl nieco strachem nie była zdjęta, iż jak pierwsi te cudowne ostrygi urzą, tak też pierwsi zjeść je będą musieli, a dla tego postanowili jeszcze trochę z wykonaniem zapowiedzianego cudu zaczekać, i pierwszą próbę w jednej z sadzawek tuileryjskich przedsięwziąć, co też w tych dniach ma nastąpić.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 28 do dnia 29 Października.

Adamski Andrzej, Biernacki, Lutz Henryk, Anitschkoff adjut.-pułkownik, z Polski; — Ostrzeszewicz Faustyn ob., Trzciniński Maksymilian, Brozowski Julian, Sonecw Barbara, Bohński hr., Kizeleff Paweł hr. minister i jenerał-adjutant ces. ros. z Galicyi; — Klińskie v. Rautenberg Marya i Katarzyna, Streibel Stanisław, Zadik Teodor, Müngel Antoni, Popezyński Stanisław, Thur Jakób, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa

Guntoszew polucznik kuryer, Zawadowski Wassyli hr., Michałowski Adam ob., Tasilewski Franciszek, do Polski; — Wisłocki Apollinary ob., Guer Zofia, do Galicyi; — Giesecki Albert. Ledocadowski Tadeusz hr., pensyjonowany feldmarszałek- porucz. szambelan ces. austr., do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Obwieszczenie.

Nro 6,517.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU
W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W wykonaniu postanowienia Senatu Rządzącego z dnia 10 Października r. b. Nr. 4829, podaje do wiadomości: iż do dnia 19 Listopada r. b. godziny 2ej z południa przyjmowane będą

do w biurze Wydziału Dochodów Publicznych i Skarbu przez Senatora w tymże Wydziale Prezydującego deklaracje opieczetowane na dzierżawę Dochodu Czopowego Skarbowego z Miasta Cbrzanowa przez lat dziesięć, po sobie idących, począwszy od dnia 1go Stycznia 1846 roku, po dzień ostatni Grudnia 1855 r. trwać mającą.

Ilość roczna czynszu z wymienionej dzierżawy, ustanawia się w summie dziesięciu tysięcy

cy złotych polskich, od której chęć licytowania mający za złożeniem w Kassie Głównej W. M. Krakowa *vadii* $\frac{1}{10}$ części tej summy zaofiarowanie *in plus* zrobić może.

Warunki do kontraktu w godzinach od 10 rano do 2ej z południa każdego dnia w Wydziale Dochodów Publicznych i Skarbu przejrzane być mogą.

Osnowa Deklaracyi winna być następująca.

Deklaracya.

Powziąwszy wiadomość z obwieszczenia przez Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu dnia 23 Października r. b. Nro 6517 uczynionego, że Rząd W. M. Krakowa i Jego Okręgu wypuścić ma zamiar w dzierżawę Dochód Czopowego Skarbowego z Miasta Chrzanowa na lat diesięć, począwszy od dnia pierwszego Stycznia tysiąc ośmset czterdziestego szóstego roku, do dnia ostatniego Grudnia tysiąc ośmset pięćdziesiąt piątego roku po sobie idących, trwać mająca; składam niniejszą deklaracyą, że z dzierżawy tej obowiązuję się płacić rocznie sumę złotych polskich (tu ją wyrazić literami) a to wedle warunków do kontraktu sporządzonych, przedemnie odczytanych, i zrozumianych. Na wierzchu deklaracyi składam zakwitowanie Kassы Głównej, że *vadium* przynależne w ilości złotych polskich tysiąc złożyłem, które aby mi zaraz po licytacji w razie nieutrzymania się przy dzierżawie wydanem było, zastrzegam sobie; (tu zamieścić datę, a pod tą imię i nazwisko deklaranta).

Deklaracya złożona w kształcie expedyicyi urzędowej, pieczętką deklaranta opatrzona na wierzchu adres: »Deklaracya na dzierżawę dochodu Czopowego Skarbowego z Miasta Chrzanowa« mieć winna.

Przeczem ostrzega się kogo to interesować może, że deklaracye winny być pisane wyraźnie, nie odstępując w niczem od osnowy; cyfry wszelkie mają być wyrażone literami bez skrobań i poprawek — w przeciwnym bowiem razie deklaracya za nieważną uznana, i deklarant taki, w razie gdyby licytacya z powodu tego spóźla, do zwrotu kosztów ogłaszania nowęj licytacji zagnonym zostanie.

Kraków d. 23 Października 1845 r.

Senator Przydujący,

KSIĘŻARSKI.

(1r.)

Referend. Senatu J. Paprocki.

CENY ZBOŻA

Na targowicy publicznej w Krakowie w 3ch gatunkach praktykowane.

Dnia 27 i 28 Października 1845 roku	1. GATUNEK		2. GATUNEK		3. GATUNEK	
	od	do	od	do	od	do
Krz. Pszenicy.	41	42	39	40		
„ „ nowęj	41	42	39	40		
„ Zyta starego	31	32	30	31		
„ „ nowęgo	31	32	30	31		
„ Jęczmi. st.	25	26		25		
„ „ nowęgo		12	15		11	15
„ „ Grochu..		30				
„ Jagiel...		44		42		
„ Rzepaku..		32				
„ Tatarski..						
„ Ziemiak		4		3		2

Centnar siana od zł. 3 gr. 15 do zł. 3 gr. — Centnar słomy od zł. 5 gr. 10 do zł. 4 gr. 24

Masła garniec od złp. 8 gr. — do złp. 8 gr. 15.

Jaj kurzych kopa zł. 3 gr. —

Buraków Korzec od złp. 4 gr. — do złp. 5 gr. —.

Kapusty kopa od złp. 3 gr. — do złp. 3 gr. 20.

Drożdży waniænka złp. 10 gr. —

Spirytusu garniec z opłatą od zł. 5 gr. 6 do zł. 5 gr. 24

Okowity garniec z opłatą od zł. 4 gr. — do złp. 4 gr. 15

Kaszy Czestochowskiej miarka złp. 8 gr. —

„ Przenicznej „ 3 gr. 20

„ Perłowej „ 3 gr. 6

„ Tatarszanęj grubęj „ „ 5 gr. —

„ Jęczmiennęj „ 2 gr. 12

Maki z pod kruspek złp. 2 gr. —

Sporządzono w biurze Komissariatu Targowego.

Kraków d. 27 Października 1845 r.

Kommissarz Targowy.

W. Dobrzański.

LOTERYA KRAJOWA.

W ciągnieniu 1174 dnia 29 Paździer. 1845 roku w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące Numera:

56. — 28. — 46. — 74. — 70.

Przyszle ciągnienie 1175 przypada dnia 5 Listopada 1845 roku.

Doniesienia prywatne.

Właściciel rzadkiej *Menażeryi Zwierząt* obecnie w Krakowie na Planacyach za Biskupim Pałacem znajdującęj się, obok której jest także do widzenia *Panorama* z bardzo pięknymi widokami, zawiadamia Szanowną Publiczność iż tylko kilka dni bawić tu zamyśla, uprasza przeto o liczne odwiedzanie. Karmienie zwierząt odbywa się codziennie o godzinie 4tej po południu.

(1r.)

PIEC żelazny w dobrym stanie będący, jest do sprzedania. Wiadomość o cenie w Katorze Gazety.